

Habiliteringsprogram

Barn med ät- och näringsproblem



Habiliteringsprogram Barn med ät- och näringsproblem

Habiliteringen ska bidra till ett fungerande vardagsliv, god livskvalitet och delaktighet i samhället. Insatserna för barn och ungdomar med flerk Funktionshinder ska bidra till att de får hjälp att kompensera för sina svårigheter och undanröja hinder i miljön. Detta kan ske genom att tillvarata och utveckla sina förmågor inom olika utvecklingsområden. I habiliteringsprogrammen beskrivs de insatser habiliteringen kan erbjuda barn och ungdomar, deras anhöriga och nätverk. Utbudet av insatser baseras på metoder som har stöd i vetenskap och beprövad erfarenhet.

Aktivitetskatalog

Habiliteringen ger varje år ut en aktivitetskatalog. Den riktar sig till barn, ungdomar och deras anhöriga samt nätverk. Aktivitetskatalogen är en sammanställning över aktiviteter, kurser samt gruppverksamhet som barn- och ungdomshabiliteringen erbjuder. Många av kurserna återkommer varje termin eller en gång per år.

Vid tveksamhet till om en kurs eller grupp är lämplig eller ej, kan du kontakta den person som står angiven som kontaktperson för kurs- eller gruppverksamhet.

Du hittar aktivitetskatalogen på vår hemsida: www.regionjh.se/barnhab

Du kan även prenumerera på nyheter från aktivitetskatalogen, du får då ett mail i din e-postlåda med en länk till nyheten.

Beskrivning av ät- och näringsproblem

Som nybliven förälder är det en svår upplevelse att inte klara av att mata sitt barn på ett vanligt sätt. Det kan ta lång tid innan man efterfrågar hjälp eftersom man ”bör klara det själv”. Man ägnar en stor del av dagen åt att försöka ge barnet mat med långdragna måltider som tar tid och energi från familjens övriga aktiviteter. Tillsammans med oron och stress över att barnet inte får i sig det den behöver samt inte går upp i vikt är det lätt att hamna i en ond cirkel där barnet utvecklar en ovilja mot mat och själva måltiden. All matglädje försvinner.

Svårigheter kring maten och ätande är vanligt hos barn inom habiliteringen. Tidiga problem med ätandet kan ofta uppträda långt innan diagnos och remiss till habiliteringen. Alla barn med ätsvårigheter bör prioriteras till snabba insatser. En tidig och bra näringstillförsel ger inte bara positiva effekter på barns viktuppgång, längdtillväxt och skalltillväxt, d.v.s. hjärnans tillväxt utan också på allmänt välbefinnande och livskvalitet. Fortsatt bra energi- och näringsintag under hela uppväxten är en förutsättning för att tillgodogöra sig habiliteringens övriga specialistinsatser. Man bör tidigt ge information till föräldrar som har barn med ökad risk för undernäring ex. barn med cerebral pares, noonans syndrom, epilepsi. Undernäring kan leda till bristsjukdomar, dålig läkningsförmåga, trötthet, koncentrationssvårigheter, försämrad intellektuell förmåga, minskad uthållighet, sämre livskvalitet, benskörhet och frakturer. Om man då påtalar att barnet kanske inte kommer att ha förutsättningar att äta på ett normalt sätt och att det finns alternativa sätt att ge barnet mat, minskar skuldbelastningen hos föräldrarna.

Att upptäcka barn med ätsvårigheter

Genom att tidigt ställa frågor om ätsituationen och följa utvecklingen av ätandet kan framtida problem förebyggas då familjen har möjlighet att få rätt hjälp vid rätt tid. Matsituationen ska följas upp under åren.

Tillväxtmätning

Längd, vikt och huvudomfång ska för samtliga barn/ungdomar vid habiliteringen finnas infört i tillväxtkurvor från födelsen och framåt. Huvudomfång mäts för att följa hjärnans tillväxt. De yngsta barnen och barn som får mat med hjälp av en knapp ska mätas oftare.

Kostregistrering

Om barnet inte växer som förväntat ska orsaken utredas. Den vanligaste orsaken är för litet energi- och näringsintag jämfört med behovet. Med hjälp av en kostregistrering kan barnets intag av mat och dryck beräknas. Efter det kan man bedöma ytterligare åtgärder och en nutritionsbehandling utformas.

Ätteamet

Ät- och näringsproblem är ofta komplexa, vilket visar på ett behov av flera yrkesgruppers kunskaper kring barn med ät- och näringsproblem. Inom habiliteringen finns Ätteamet som möter barn och ungdomar som har ät- drick- och sväljningsvårigheter. Barn som visar obehag eller rädsla vid måltid eller sondmatning stöttas. Vi träffar även familjer som ej har kontakt med barn och ungdomshabiliteringen i övrig

I Ätteamet ingår:

- Dietist
- Kurator
- Logoped
- Läkare
- Sjuksköterska
- Barnskötare

Vid behov har vi även möjlighet att samarbeta med övriga yrkesgrupper som arbetar i habiliteringsverksamheten som arbetsterapeut, sjukgymnast och psykolog.

Teamet kartlägger/bedömer barnens och ungdomarnas ätsituation utifrån en helhetssyn av deras behov beträffande:

- Näringstillstånd
- Ätmiljö
- Matningstekniker
- Kommunikation i matsituation
- Känsломässig och socialutveckling
- Gastrostomier
- Grovmotorik och sittställning
- Sittställning för mataren
- Hjälpmedel

Behandlingen sker genom kartläggningsveckor, hembesök, förskole/skolbesök, intensiva behandlingsveckor och uppföljning.

Mål för habiliteringsinsatser

Alla barn med nutritionsproblem/ätproblematik bör uppmärksammas tidigt och få de insatser som behövs för att säkra näringsintag för bra tillväxt och ökad livskvalitet. Insatserna syftar till att utveckla ätförmågan utifrån egna förutsättningar och bidra till fungerande måltider i hem, förskola/skola och fritids. Det är viktigt att barnet/ungdomen får ett eget inflytande och delaktighet i matsituationen. I de fall näringsintag måste säkras på annat sätt är det viktigt att bibehålla munnens funktion som sinnesorgan, t.ex. att fortsätta uppleva smak, doft, konsistens.

Litteratur:

Varsågod

– Handbok för föräldrar till barn med ätproblem

Av Ingalill Ek och Elisabeth Uhlén-Nordin

Tre perspektiv på ätovilja”, innehåller tre böcker/pärmer som heter :

Mia och maten, Föräldrarnas reflektioner, Mat och lek. Är utgiven av Folke Bernadotte regionhabilitering, författare Ingalill Ek och Anna Ås

Det är NU som räknas, Ann-Kristin Ölund, Barbro Westerberg, Christer Larsson, 2003

Food Chaining - The proven 6 - step Plan to stop picky eaten, solve feeding problems and expand your Child's diet - Cheri Fraker, Mark Fishbein, Sibyl Cox, Laura Walbert

Länk:

<http://www.rikshandboken-bhv.se/Texter/Allmant/Matvagnar-och-dalig-aptit/>